

รายวิชา ศิลปะ (นาฏศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

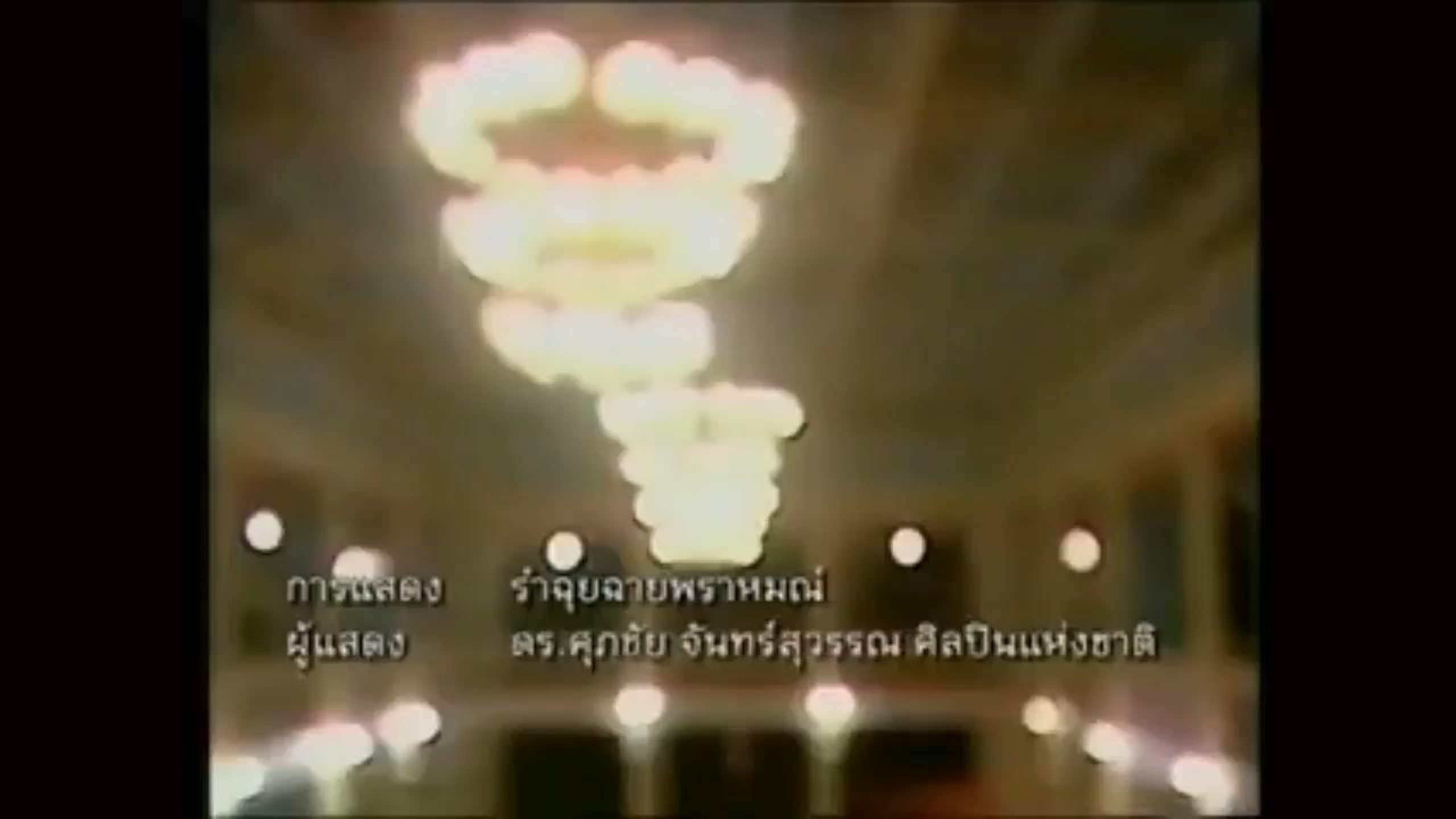
เรื่อง องค์ประกอบและการแสดง

นาฏศิลป์ไทย

ครูผู้สอน ครูโชติกา สมพงษ์

ครูจักรพันธ์ สุวรรณเกิด

การแสดง
ผู้แสดง

รำฉุยฉายพราหมณ์
ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ดูฉายพราหมณ์ เผยแพร่โดย Chanapol Ghotheepithak

ที่มา <https://youtu.be/puGGHiuOCYY>

รำเมฆลารามสูตร เผยแพร่โดย Refuse kamikaze

ที่มา <https://youtu.be/NvjUFM63ptA>

รำสีนวล เผยแพร่โดย Natt Sweety

ที่มา <https://youtu.be/grGQ1wBG0I8>

รำรจนาเสียงพวงมาลัย เผยแพร่โดย ThepNimitra

ที่มา <https://youtu.be/TvheuXuThtM>

องค์ประกอบ

และการแสดงนาฏศิลป์ไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนอธิบายความรู้ในองค์ประกอบและวิธีการของรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์
- นักเรียนสามารถอธิบายผลการวิเคราะห์สรุปความรู้องค์ประกอบและวิธีการของรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ได้

คำถามชวนคิด

จากวิดีโอทัศน์ นาฏศิลป์ไทย

มีรูปแบบการแสดงกี่แบบ อะไรบ้าง

องค์ประกอบของนาฏศิลป์

ฟ้อนรำ

จังหวะที่ใช้แสดง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

คำร้องหรือเนื้อร้อง

การแต่งกาย แต่งหน้า

อุปกรณ์การแสดง

๑. การฟ้อนรำหรือลีลาการใช้ท่ารำ

การแสดงนาฏศิลป์ไทยเป็นการแสดงที่มีการรำร่ายรำสวยงาม โดยการประดิษฐ์คิดค้นท่ารำต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบแบบแผนให้เหมาะสมกับการแสดงเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและสื่อความหมายในการแสดง

๒. จังหวะที่ใช้ในการแสดง

จังหวะถือว่าเป็นพื้นฐานในการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ ผู้แสดงนาฏศิลป์ไทยจะต้องทำความเข้าใจกับจังหวะ ดนตรี เพื่อให้สามารถรำยรำ แสดงท่าทางได้ถูกต้องตามจังหวะ หากแสดงไม่ถูกต้องตามจังหวะ จะทำให้การแสดงไม่สวยงามไม่พร้อมเพรียงกัน

๓. คนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

ในการแสดงนาฏศิลป์ไทย จะใช้วงปี่พาทย์บรรเลงประกอบการแสดง บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบกิริยาของตัวละครแบ่งออกเป็นหน้าพาทย์ธรรมดา และหน้าพาทย์ชั้นสูง ส่วนมากบรรเลงโดยไม่มีเนื้อร้อง การบรรเลงหน้าพาทย์จะบรรเลงตามความหมายและอารมณ์ของตัวละครที่แตกต่างกันไป

๔. คำร้องหรือเนื้อร้อง

การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีทั้งชุดการแสดงที่มีบทร้องและไม่มีบทร้องประกอบการแสดง ซึ่งในการแสดงที่มีบทร้องจะ使人เข้าใจในการแสดงมากขึ้นและสามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ถูกต้องและมีความสวยงาม

๕. การแต่งกาย การแต่งหน้า

การแต่งกาย

เป็นตัวกำหนดรูปแบบลักษณะการแสดงประกอบด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับที่มีความวิจิตรบรรจงและสวยงาม

การแต่งหน้า

ช่วยปกปิดจุดบกพร่องบนใบหน้าช่วยให้ผู้แสดงดูสวยงาม
ช่วยอำพรางใบหน้าเพิ่มความสมจริง

๒. อุปกรณ์การแสดง

- ช่วยให้การแสดงนั้นดูสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
- ผู้ชมไม่ต้องใช้จินตนาการมากในการชมการแสดง
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงจะต้องสวยงาม ประณีต และถูกต้องตามแบบแผน

รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย

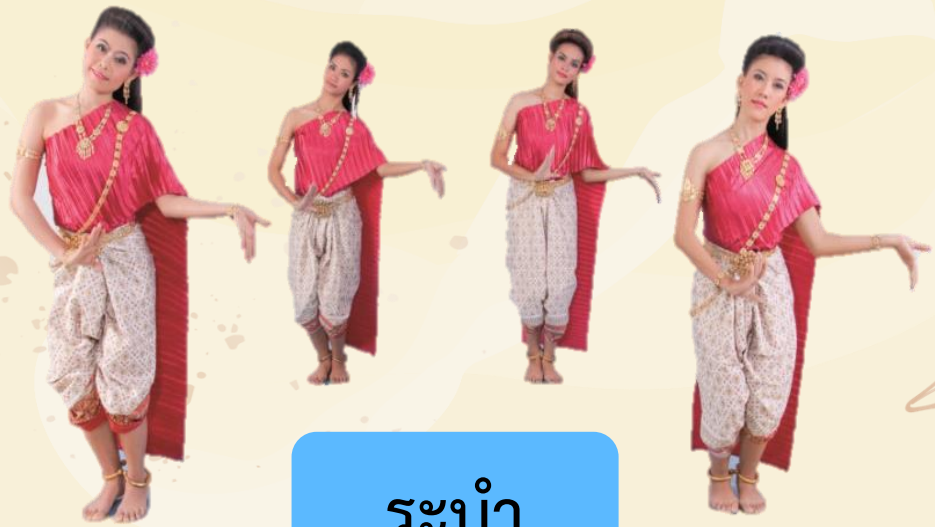
การรำ

การแสดง
เป็นเรื่องราว

การแสดง
เป็นชุดเป็นตอน

ระบำ

การรำ

คือ การแสดงที่มุ่งเน้นถึงศิลปะท่วงท่า ดนตรี ไม่มีการแสดง เป็นเรื่องราว รำบางชุดเป็นการชมความงาม บางชุดตัดตอน มาจากวรรณคดีหรือบางที่ก็ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อเพลง เช่นการรำหน้าพาทย์เป็นต้น รำจะแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

การรำเดี่ยว

- มุ่งเน้นความสวยงามของการเคลื่อนไหวร่างกาย
- เป็นการแสดงฝีมือของผู้แสดงที่มีความสามารถในการรำ
- รำรำได้ถูกต้องตรงตามแบบแผน

การรำคู่

การแสดงชุดนี้ไม่จำเป็นจะต้องพร้อมเพียงกันแต่อาจมีท่าที่เหมือนกันก็ได้ เพราะการรำคู่นี้ เป็นการใช้ลีลาที่แตกต่างกันระหว่างผู้แสดงสองคน เช่น ตัวพระกับตัวนาง หรือบทบาทของตัวแสดงนั้น

รำประเลง

รำฉายฉายกิ่งไม้เงินทอง

การรำหม่ม

การแสดงที่มีผู้แสดงตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ใช้เพลงบรรเลงประกอบการแสดง
ทั้งมีเนื้อร้องและไม่มีเนื้อร้อง เน้นความพร้อมเพรียงความสมดุลในการแสดง
หรือที่เรียกว่า “ระบำ”

<https://sites.google.com/>

<https://siriluck12120.wordpress.com/>

การรำละคร

การรำที่ใช้ในการแสดงละครหรือโขน เป็นการแสดงท่าทางสื่อความหมาย
ไปกับบทร้องหรือบทละคร และเพลงหน้าพาทย์ต่าง ๆ ในการแสดงละคร

การแสดง
ผู้แสดง

รำชุดฉายพราหมณ์
ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ดูฉายพราหมณ์

เผยแพร่โดย Chanapol Ghotheepithak

เผยแพร่วันที่ ๖ ธ.ค. ๒๕๕๒

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=puGGHiuOCYY>

ระบำ

- เป็นการแสดงตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป
- ใช้เพลงบรรเลงประกอบการแสดงทั้งที่มีเนื้อร้องและไม่มีเนื้อร้อง
- เน้นความพร้อมเพรียง ความสมดุลในการแสดง
- เรียกว่า “ระบำ” ซึ่งรวมไปถึง “เซิ้งและฟ้อน” เพราะมีรูปแบบการแสดงที่เหมือนกัน แต่แสดงออกถึงความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่น
- ระบำ จะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

ระบำมาตรฐาน

- การแสดงที่มีลักษณะการแต่งกายยืนเครื่องพระ-นาง
- ทำรำเพลงร้องและดนตรีได้กำหนดไว้เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะตัวตามแบบของนาฏศิลป์ไทย ไม่ควรแก้ไขตัดแปลงไปจากเดิม เช่น ระบำสี่บท ระบำย่องหงิด ระบำดาวดึงส์ ระบำกฤดาภินิหาร ระบำพรหมศาสตร์ และระบำเทพบันเทิง เป็นต้น

ระบำเบ็ดเตล็ด

- การแสดงที่ประดิษฐ์คิดค้นหรือปรับปรุงขึ้นใหม่ตามความประสงค์ตามเหตุการณ์ ตามสมัยนิยม ตามเนื้อเรื่องและผู้ประพันธ์ต้องการ หรือเป็นระบำที่ใช้ประกอบการแสดงละคร
- การแต่งกายจะแต่งตามรูปแบบลักษณะของการแสดงนั้น ๆ เช่น ระบำนพรัตน์ ระบำชุมนุมเผ่าไทย ระบำไกรลาสสำเร็จ ระบำฉิ่ง ระบำโบราณคดี เป็นต้น

ระบำสุโขทัย

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ระบำฉิ่ง

เผยแพร่โดย krucho wk.

เผยแพร่วันที่ ๒๕ มิ.ย. ๒๕๖๕

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=CT7oA5ZTP1k>

การแสดงละคร

- การแสดงที่ดำเนินเรื่องราว
- ใช้ตัวละครในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้การร้อง การแสดงออกของลีลาท่าร่า และบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง
- แบ่งวิวัฒนาการตามยุคสมัย ได้แก่
 - ละครร่าแบบดั้งเดิม
 - ละครร่าแบบปรับปรุง
 - ละครที่พัฒนาขึ้นมาใหม่

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ละครผ่านทาง เรื่อง ไซอิ๋ว

ตอน ฉีเทียนต้าเซิงบุกสวรรค์

เผยแพร่โดย น้อย โชนย์กษ

เผยแพร่วันที่ ๑ เม.ย. ๒๕๖๒

ที่มา <https://youtu.be/oC8QrHiic8E>

การแสดงเป็นชุดเป็นตอน

- การแสดงที่สอดแทรกอยู่ในการแสดงละครและตัดตอนนำมาแสดงเป็นชุดเป็นตอนสั้น ๆ
- เป็นการร่ายรำอวดฝีมือของผู้แสดง อาจเป็นการแสดงประเภทรำเดี่ยว รำคู่ หรือระบำ ขึ้นอยู่กับลักษณะการรำ

หนุมานจับนางสุพรรณมัจฉา

กิจกรรม

ใบงานเรื่อง องค์ประกอบและการแสดงนาฏศิลป์ไทย

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด
เรื่อง องค์ประกอบและการแสดงนาฏศิลป์ไทย
ตามหัวข้อที่ได้รับที่

ใบงานที่ ๑ เรื่อง องค์ประกอบและการแสดงนาฏศิลป์ไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ทักษะพื้นฐานทางนาฏศิลป์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง องค์ประกอบและการแสดงนาฏศิลป์ไทย
รายวิชา ศ๒๓๑๐๑ นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

คำชี้แจงให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเรื่ององค์ประกอบและการแสดงนาฏศิลป์ไทยตามหัวข้อที่ได้รับที่

สรุป

องค์ประกอบของนาฏศิลป์

พ็อนรำ

จังหวัดที่ใช้แสดง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

คำร้องหรือเนื้อร้อง

การแต่งกาย แต่งหน้า

อุปกรณ์การแสดง

รูปแบบการแสดง นาฏศิลป์ไทย

ได้แก่

การแสดงรำ

การแสดงเป็นหมู่

การแสดงละคร

การแสดงเป็นชุด
เป็นตอน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง หลักการวิจารณ์

เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ไทย

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

